

lahko zabrusil v obraz: jaz sem se od Sokolov naučil svobodno misliti, in če smem svobodno misliti, kar hočem, smem tudi svobodno delati, kar hočem. Kaj stegate vi, gospod žandar svoje roke po meni, kaj rozljate z verigami, ali ne veste, da so nas Sokoli naučili svobodno misliti in delati. Ali ste vi klerikalec, da ne spoštujete svobodne misli, da me ne pustite svobodno misliti, da je tvoje mo- je; zakaj mi branite delati, kar mi moja, od Sokolov in sokolskih učiteljev naučena svobodna misel pravi? In vi, gospod sodnik, kaj mi govorite o nekkih kazenskih paragrafi, pa o kazni, ječi, postu, trdem ležišču! Ali ne veste, ali se še gospod sodnik niste naučili svobodno misliti? Ali ste tak nazadnjak in klerikalec, gospod sodnik?! Saj še so potem glavni klerikalci: papež, škofje in duhovniki (po sokolskem »farji« ali »ti črni«) bolj svobodomiselní. Ali ste tak nazadnjak in klerikalec, gospod sodnik?! Saj gospod sodnik me s silo vlečete pred sodbo in me s silo vržete v ječo, duhovniki pa me ne vlečejo pred spovednico, če hočem, lahko grem, če pa nočem, pa ne pride žandar po mene, kakor je to pri vas navada. Poboľšate se torej gospod sodnik, povežite tudi žandarjem, naj se poboľšajo, naj se z vami vred od Sokolov naučijo svobodno misliti in tudi nam tatom, in roparjem, goljufom in ve- ričnikom, pustijo, da svobodno mislimo in delamo. Ako se ne bote hitro poboľšali, se bote zamerili Sokolom in vas bodo proglasili za klerikalce, to so tisti ljudje, ki jih imajo Sokoli najmanj radi, ker so klerikalci tako čudne stvari, da niso za to, da bi smeli ljudje svobodno, to je tudi neumno in nepošteno misliti in delati. Ko je torej sokolski govornik pravil, da bodo učili ljudi svobodno misliti, se pač menda ni zavedal, kako neumno je go- voril, gotovo je mislil, da je bogve kako pametno znil. Po mojem mnenju je mož hotel reči: mi vas bomo učili, da se vam ni treba brigati za Boga, njegove zapovedi, za nauke sv. vere in cerkve, za vest, mislite, delajte živite, kakor hočete, kakor se vam »lušta«, svobodno, kakor zaj- ci v gozdu, kaj bote poslušali besedo božjo itd. To bi radi tisti, ki učijo »svobodno« misliti. Tako svobodo imajo zverine, ne pa ljudje. Pameten in pošten človek misli, in dela samo to, kar je pametno, resnično in pošteno, tega pa uči človeka Bog po sv. veri, cerkvi in njenih nau- kih. Tako smo se učili že v šoli pri verouku. Čudno, da študirani učitelji in Sokoli tega ne vejo več!

Pripomnimo še, da je s Sokoli prijezdilo nekaj oficir- jev, da so jezili Sokoli vojaške konje in da so telovadno orodje pripeljali vojaki z vojaškim vozom. Mi davkoplače- valci protestiramo, da bi se vojaštvo, ki ga plačujemo vsi, zlorabljalo za strankarsko agitacijo, za razširjenje »svobod- ne misli in za hujškarijo zoper vero in cerkev. Žalostno pa je za Sokole, če sami brez vojaštva ne morejo ali ne upajo nič prirediti. Vi, gospodje učitelji, ki zdaj hočete ljudi učiti svobodno misliti, to je tudi neumno in nepošte- no misliti in delati, ne pozabite, da bodo enkrat prišli do besede in na odgovor poklicali tiste zapeljive ljudstva, ki našo mladino mobilizirajo proti Rimu in »črnim cotam« to je proti veri in cerkvi, in ki hočejo s Sokolom naše ljudstvo pokvariti, posrbiti; za to širite Sokola, da od vas zaslepljeni ljudje ne bi branili svojih pravic in svoje prostosti; sedanja nesrečna vlada, ki žene ljudstvo v obup, državo pa v pogubo, vas podpira z denarjem in vojaš- vom, da bi lahko beograjski »obersokolik« nas Slovence še naprej tlačili, kakor to delajo z našimi vojaki, in nas s hudimi davki okubili in slekli, sebe pa obogatili. Če ste vi in vaši narfbani pristaši tako slepi, da tega ne spoznate, je vaša stvar, a mi resnico tega čutimo na last- ni koži, a vi pa še bote, ko bo vaša doba minila in bo tudi vas morala pamet srečati. Toliko za enkrat, da bote videli, vi razni Jarci in Mohorji, da imamo še svoje misli o vaših »svobodnih« mislih.

Naše ljudstvo zboruje.

Sijajna shoda naše stranke v Ljutomeru in Slovenski Bistrici.

Slovenska ljudska stranka je sklicala za velikonočni pondeljek dva večja shoda: v Ljutomeru in Slov. Bistrici. Udeležba je bila na obeh shodih zelo lepa, dasiravno se je vršila agitacija še le zadnje dni.

V Ljutomeru se je shoda udeležilo nad 500 lju- di. Predsedoval je predsednik krajevne organizacije g. Jakob Rajh. O položaju in o delovanju naših poslan- cev je poročal narodni poslanec dr. Hohnjec. Gospod poslanec je ožigosal skrajno slabo gospodarstvo sedanje vladne večine. Pokazal nam je v jasni luči, da so samo- stojni poslanci in socialdemokratje skrivni, da se je raz- parcelirala Slovenija in da se vodi danes ta pogubna no- tranja in zunanja politika. Dr. Hohnjec je navzočim opi- sal, da so v Beogradu poslanci Samostojne in demokratske stranke glasovali zoper obtožbo generala Zečeviča, kateri je glavni krivec, da je toliko mladeničev-vojakov ob vpoklicu letošnjaj zimo storilo nesrečno smrt oz. obolelo. Zborovalci so glasno odobrvali poslančeve besede in so izrekli zaupnico celemu Jugoslovanskemu klubu.

Shod v Slovenski Bistrici je bil tako veličas- ten, da si lepšega misliti ne moremo. Udeleženci iz 4 okrajev so napolnili veliko dvorano Okrajne hranilnice. Predsedoval je novoveški župan g. Zafošnik. Govo- rili so: poslanca Pušenjak in Zebot, dr. Jerovšek in občinski odbornik Gril. Pušenjak je razkrival zavoze- no državno gospodarstvo, kako sedanja vladna večina raz- metava davčni denar za teatre, za pretapače in za razna podkupovanja, a za bolnišnice in za narodno gospodarst- vo pa ga nima. Sedaj hoče ta vladna večina, v kateri so tudi samostojneži, povišati davke za 100 odstotkov. Pos- lanec Zebot je govoril v dveh zadevah, katere nas Slo- vence in Hrvate najbolj prizadenejo: o razkosanju Sloveni- je in o vojaštvu. Ko je povdarjal, da poslanci Sl. ljudske stranke ne bodo prej mirovali, dokler se nam ne da avto- nomna združena Slovenija, je ves zbor to obljubo vzel z velikim navdušenjem na znanje. Govorec o trpljenju na- ših rekrutov ob vpoklicu, o naši zahtevi, da se krivce strogo kaznuje, in ko je povedal govornik, da so poslanci Samostojne glasovali za generala Zečeviča proti našim trpečim mladeničem, je nastalo v dvorani živo, kot v mravljišču. Vse je obsojalo te žalostne razmere in izdajst- vo samostojnežev. Posestnik Gril je dokazal, kako je libe- ralni advokat trdil, da še kmet plača premalo davka. Domači rojak dr. Jerovšek je govoril o nakani vladnih strank, da se šola razkristjanja in o namenu dr. Susteršiča, da z rezkolom oslabi našo stranko. Zborovanje je bilo zelo iskreno. Samostojneži si niso upali motiti zborovanja, da-

siravno so se že celih 14 dni na to pripravljali. Oba shoda sta pokazala, da stoji naše ljudstvo bolj trdno kot kedaj po- prep na strani naše Slovenske ljudske stranke. Narod je sprevedel, da krščanska stranka s svojim voditeljem dr. Koroščem ne zapusti ljudstva tudi v slabih časih ne, in da z velikim naporom brani trpeče. V stranko se vračajo tudi zapeljani, ki so ob volitvah 1920 šli z drugimi strankami.

Na obeh shodih so bile sprejete važne resolucije, ka- tere prinašamo na drugem mestu.

Važni gospodarski in politični sklepi.

Na krasno uspelih shodih v Ljutomeru in Slovenski Bistrici je zbran narod napravil te le sklepe:

Proti zvišanju davkov!

1. Odločno protestiramo proti 100 odstotnemu zvi- šanju zemljiškega in vseh drugih davkov, kakor jih za- mišlja sedanja beograjska vlada. Kmetsko ljudstvo in de- lavski sloji ne morejo več prenašati davčnega vijaka, ki izmoghava voljo do dela in povzroča obubožanje prečasn- kih pokrajjin, predvsem pa zadene to zvišanje z davki itak preobloženo Slovenijo. Načelo: enake pravice, enake dolžnosti zahteva, da se čimprej izvede izenačenje dav- kov in moderna davčna reforma.

Zahtevamo samoupravno Slovenijo.

2. Zahtevamo revizijo ustave v avtonomističnem smislu. Naša država bo procvitala samo v tem slučaju, če bodo vsa tri plemena na svoji zemlji gospodarji, ne pa podložniki. Centralizem, ki so ga z nesrečno Vidovdanko ustavo uvedli zagovorniki današnjega načina vladanja, je med Slovenci in Hrvati trčil na neizprosní odpor. Centralizem je vzrok vsega nezadovoljstva, gospodarskega pro- padanja in plemenske borbe v naši državi. Naše geslo je: Slovenija Slovcem v okvirju države SHS! Mi hočemo in zahtevamo gospodarsko, kulturno in zakonodajno avto- nomijo.

Za naše vojake.

3. Obsojamo nečloveško in nekulturno postopanje posameznih vojaških oblasti z našimi rekruti in vojaki. — Vslud zanikrnosti in nerazumljive brezsrčnosti so vojni minister in drugi predpostavljeni napram lastnemu naru- du zakrivilí v pretekli zimi smrt stoterih in neozdravljive bolezni tisočerihi slovenskih, hrvatskih in tudi srbskih mladeničev. Obenem pa obsojamo tudi početje vladne večine, ki še danes generala Zečeviča ni izročila sodišču.

Dajte nam nov vojaški zakon.

4. Zahtevamo nov vojaški zakon, koji bo znižal šte- vilno vojaštva in službeno dobo ter da bodo slovenski vo- jaki služili v kadrih v Sloveniji.

Zaupnica dr. Korošču in Jugoslovanskemu klubu.

5. Izrekamo poslancem Jugoslovanskega kluba, zlasti pa voditelju dr. Korošču za neustrašeno borbo za avtono- mijo Slovenije svojo iskreno zahvalo in popolno zaupanje. Mi odobravamo borbo Jugoslovanskega kluba proti cen- tralistični vladai večini in slovesno izjavljamo, da bodemo poslance Slovenske ljudske stranke ob vsaki priliki, pred- vsem pa o priliki bodočih volitev v narodno skupščino podpirali.

Volitve nam dajte!

6. Zahtevamo, da vlada razpiše nemudoma volitve v narodno skupščino. Volitve so edini izhod iz današnjega, skrajno slabega gospodarskega položaja. Namesto poslan- cev Samostojne — kojim izrekamo popolno nezaupnico — naj pridejo novi močje; novi in pošteni močje naj po ljudski volji rešijo vsa pereča vprašanja, ki jih je sedanja vladna večina zanemarila.

Ugovarjamo proti razkristjanjenju šole.

7. Protestiramo proti novemu šolskemu zakonu, ki ga je izdelal Glavni prosvetni odbor v Beogradu, po katerem hočejo razkristjaniti šolo in vso mladinsko vzgojo. Mi, katoliški Slovenci nikakor ne pripustimo, da bi se pometa- lu iz naših šol duhovnike — katehete, in da bi se verouku poveril posvetni učitelj. Država, katero tvorimo tudi mi, mora skrbeti za katoliško vzgojo mladine, kajti edino- le katoliška vzgoja je najboljšje jamstvo za dobre in trdne temelje naroda in države.

Obsodba dr. Susteršiča.

8. Obsojamo kot odločni katoličani in Slovenci vsak poizkus, da se po naročenih ljudeh, to je po dr. Susteršiču krši enotnost naše Slovenske ljudske stranke, Take ljudi in take poizkuse obsojamo z vsem ogorčenjem in izjavljamo, da ostanemo v teh resnih časih trdno in zve- sto ob strani Slovenske ljudske stranke, katere taktiko in politiko odobravamo v celoti.

Proti Radiču.

9. Obsojamo politiko Hrvatskega bloka z Radičem na čelu, kateri je s svojo neudeležbo v Beogradu glavni kriv- vec sedanjega načina vladanja. Če bi Radič šel s svojimi poslanci v Beograd, ne bi mogli Srbijanci tako postopati z nami. Od naših poslancev zahtevamo, da kot odločna opozicija kontrolira v Beogradu delovanje vlade in nas štiti.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Politično delo v narodni skupščini in v posameznih odborih je počivalo čez velikonočne praznike. Ministri, kolikor jih ni zaposlenih na genovski konferenci, se med seboj razgovarjajo o poteku konferencie v Genovi.

Muslimanski klub je zadnje dni zboroval v Sarajevu. Na tem zborovanju je prišlo med Turki do raz- kola. Glavno avtonomistično strujo vodi znani musliman- ski poslanec Spaho, drugo manjšo pa Magljajič. Vslud te- ga razkola sta podala ostavko oba muslimanska ministra. Glede vladne krize ne namerava podvzeti vlada do 24. t. m. nobenih korakov. Vladno krizo bo rešil Pašić na ta način, da bo ponudil enega ministra samostojnežem, druge- ga pa skupini onih poslancev zemljoradnikov, ki so izsto- pili iz zemljoradniške stranke in tvorijo sedaj takozvani »Seljački savez«.

GENOVSKA KONFERENCA.

Bilo je že precej svetovnih konferenc in posvetovanj, pa nobeni se ni pripisovalo toliko važnosti, kot sedanji v Genovi. Doslej so reševale svetovna vprašanja takoino- novane velesile ali zmagovite države in vse druge države in drugi narodi so se njenim sklepom morali pokoriti. Vse dosedanje seje so vrsile v znamenju meča in sile, polo- žaj v Evropi pa je postajal vedno težji in gospodarske ka- kor tudi politične razmere vedno bolj zamotane in brez- plodne. V teh stiskah pa se je spomnil svet, da je potreb- no govoriti z vsemi narodi in vsemi državami in tako je bila sklicana genovska konferenca. Po tej konferenci la- hko pričakujemo, da bo za vselej konec nadvlade par držav nad celim svetom. — Francija seveda še vedno teži za nekdanjim stanjem, vidi se pa, da je v svoji politiki osam- ljena in da ves svet hrepeni po miru in spravi. Glavni predpogoj miru je razorožanje in če bo genovska kon- ferenca to pošteno zaključila, je njen uspeh zagotovljen. Ob otvoritvi konferencie so zlasti Francozi poskušali, spra- viti razorožanje iz dnevnega reda, pa le ni šlo, kmalu so uvideli, da se brez tega ne da o drugih stvareh razprav- ljati.

Rusiji so sponašali njeno vojsko, ruski delegat je pa prav dobro orisal evropski militarizem. veliko držav je še, ki silijo in grabijo preko svojih meja, Rusija je naj- bolj ogrožena, od vseh strani so jo napadali in še danes ni miru, ker si največji grabeljivci lastijo pravico, deliti in »reševati« ves svet. Najprej morajo odložiti orožje oni, ki napadajo in potem še le oni, ki se branijo in ki so ogrože- ni. Tudi Anglija in vse države, ki so bile vedno nevtral- ne (nepriistranske, miroljubne) zastopajo ta načela ter me- nije, da je takoj in pred vsem potrebno najmanj 10 letno premirje z obveznostjo vseh držav, da ne bo nobena stopa la preko svojih mej. Dokler ni mir zagotovljen, se ne mo- re dvigniti in urediti gospodarstva. Že to je mnogo vredno da so merodajne države vse to uvideli in spoznale, iz te- ga spoznanja izhaja pot do dobrih gospodarskih odnoša-jev in do prave svetovne obnove. Najlepši začetek te sprave in sporazuma sta storili Nemčija in sovjetska Rusi- ja. Zastopniki obeh držav so sklenili pogodbo, po kateri se upostavljajo popolnoma sporazumni in ravnopravni od- nošaji, obe državi se odrekata medsebojnim terjatvam vseh dolgov in vojnih odškodnin ter si med seboj dovolju- jata trgovinske pravice. Nemčija priznava sovjetsko Ru- sijo kot pravno državo v polnem obsegu. Ta pogodba je v Genovi vzbudila veliko zanimanja, eni jo odobravajo, drugi se radi nje jezijo. Za druge države rusko vprašanje še ni rešeno. Denarno vprašanje igra veliko vlogo, ruski delegati pravijo, da če že morajo priznati dolgove, ki jih je delal nekdanji car, zahtevajo tudi, da jim antanta da, kar je nekdam cerju obljubila. Tega pa je mnogo in antan- ta je v hudih škripcih. —

Madžarski zastopniki so vse sosedne države obtožili, da slabo postopajo z ogrskim življem, ki v njih živi. Kako so Madžari proti narodnim manjšinam je menda celemu svetu kolikor toliko znano in za to ta obtožba ne bo po- sebno verodostojna. — Delegati male državeve Luksen- burške so konferenco zapustili, ker jim niso dali mesta v nobeni komisiji.

iz delokroga Kmet. družbe.

„Na take člane žvižgam . . .“

Ne verjeli bi, da je to mogoče, toda res se je zgodilo dne 5. aprila 1922, da je izjavil predsednik Kmetijske dru- žbe za Slovenijo, samostojnež Gustav Pirc, da žvižga na take člane in še hujše se je izrazil s tem, da je rekél, da ga veseli, da so nasedli kmetje, ki se niso zgledili pravoa- časno za galico in zato tudi ničesar ne dobijo. Razprav- ljalo se je namreč v odborovi seji, da bo morala skrbeti družba za to, da kolikor mogoče veliko ugodnosti pribori za naše kmete. Toda predsednik Pirc se ne ozira na kmet- ski stan kot tak in na kmetijstvo sploh, temveč le na tiste člane, ki trobijo v samostojni rog. Zato »žvižga na take u- des«, ki pričakujejo kakih koristi od Kmetijske družbe in se celo veseli, da so nekateri štajerski vinogradniki nase- dili radi modre galice. Ta izjava predsednikova je poparila vse odbornike. Samostojneži so skušali omiliti besede, ki so padle iz ust nekmetjskega predsednika. Kmet Vrečko pa je zavrnil z odločnostjo te skrajno žaljive besede in z veliko neustrašenostjo branil svoje stanovske tovariše- kmete ter je v živih besedah poklical družbi v spomin, kako nalogo in kake dolžnosti ima izvrševati med kmet- skim ljudstvom.

Razmere v Kmetijski družbi za Slovenijo postajajo od dne do dne žalostnejše. Družba ne nudi kmetškemu stanu skoraj ničesar več, pač pa mora skrbeti, da preživi veliko število drago plačanihi uradnikov. Tudi ni čudno, da število članov družbe vedno bolj pada. Pred lanskim letom je imela še 33.000 članov, dočim je sedaj padlo število pri- bližno na 16.500 članov. To dejstvo priča, da družba ne vzbuja zanimanja med kmetiskim ljudstvom in ne izvršuje več svoje naloge v tej meri, da bi privabila člane v svoj krog. Pač pa odbija postopanje posameznikov vedno bolj kmete in zlasti je opažati, da obračajo hrbet posestniki ta- kemu predsedniku, ki »žvižga na take člane.« Misliti bode- mo morali v kratkem na kako novo gospodarsko organiza- cijo, ki bo v polnem obsegu nadomestila delo bivše po- žrtvovalno delavne »Kmetijske družbe.«

Samostojni lepo skrbijo za Kmetijsko družbo! Kmetijs- ka družba za Slovenijo, ki je bila poprej izdatno podpira- na še pod avstrijskim nemškutarskim režimom, je prosila vlado, v kateri sedita samostojni in demokratski slovenski minister, za izdatno podporo 200.000 K, da bi zamogla vsaj kriti velike stroške za strokovni list. Minili so mesci in mesci, toda od vlade, ki razsipava milijone in milijone za strankarske namene, ni nobenega odgovora.

Lepi sadovi samostojno-demokratske vlade. V zadnji odborovi seji Kmetijske družbe je izjavil vladni zastopnik samostojnež Sarcin kot vodja kmetijskega oddelka, češ, da ni mnogo manjkalo, da bi bili morali zapreti še celo kmetijske šole radi pomanjkanja kreditov. Nadalje je zatr- jeval, da je tudi državna zvebčarna na Selu pri Ljubljani v nevarnosti, ker vlada še dosedaj ni potrdila denarnih pri- spevkov. Samostojneži bodo zares — č e še bodo dolgo na vladi, — dosegli to, da bodo vse naprave, ki obstojijo za povzdigo kmetijstva, ukiniti in nalagali kmetškemu stanu le samo davke.

Niti za po uimah prizadete posestnike nimajo srca! Samostojneži vedno farbajo po listih, kako dobivajo pod-